

572 **SABBATO POST**

Iudica in uigilijs palmarum. Iohannis VI.

In illo tēpore Dixit Iesus turbis Iu-
daeorum: Amen amen dico uobis, nisi mā-
ducaueritis carnem filij hominis, & biberi-
tis eius sanguinem, nō habebitis uitam in
uobis. Et reliqua.

Quomodo quidem detur, & quisnam modus
sit manducandi istum panē, ignoratis. Verun-
tamen [nisi manducaueritis carnem filij hominis, &
eius sanguinem biberitis, non habebitis uitam in uo-
bis.] Hęc nō utiq; cadaueribus, sed uiuētibus loque-
batur. Vnde ne istam uitam intelligentes de hac reli-
garent, secutus adiunxit: Qui manducat meam
carnem, et bibit meum sanguinem, habet ui-
tam æternam. Hanc ergo, non habet, qui istum pa-
nem noui manducat, nec istum sanguinem bibit. Nā
temporalem uitam sine illo utcuq; homines in hoc
seculo, qui non sunt per fidē in corpore eius, habere
possunt: æternam autem nunquam, quæ sanctis pro-
mittitur. Ne autē putarēt, sic in isto cibo & potu (quē
carnaliter sumūt, & non spiritaliter intelligunt in fi-
de) promitti uitam æternam, ut qui eam iurerent,
iam nec corpore morerentur, huic cogitationi est di-
gnatus occurrere. Nam cum dixisset, [qui māducat
meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitā
æternam,] continuo subiecit, & dixit: Ego resusci-
tabo eum in nouissimo die. Vt scilicet habeat in-
terim secundū spiritū uitam æternam in requie, quæ
sanctorum spiritus suscipit: quod autē ad corpus ætē

tinet, nec id uita æterna fraudei in resurrectione mor-
 tuorum in nouissimo die. Caro enim mea (inquit) ve-
re est cibus. & sanguis meus vere est potus.
 Cū em̄ cibo & potu id appetant hoīes, ut non esuriāt
 neq; sitiāt, hoc ueraciter nō p̄fitar, nisi iste cibus & po-
 tus, qui eos à quibus sumitur, immortāles & incor-
 ruptibiles facit, i. societas ipsa sanctorū, ubi pax erit &
 unitas plena atq; p̄fecta, Propterea quippe, sicut etiā
 hoc ante nos intellexerūt hoīes dei, dñs noster Iesus
 Christus corpus & sanguinē suū in eis rebus cōmen-
 dauit, quæ ad unū aliquid redigūtur ex multis. Nāq;
 aliud, scilicet panis, in unū ex multis granis cōficitur.
 Aliud, scilicet uinū, in unū ex multis acinis cōficitur.
 Deniq; itā exponit, quō id fiat quod loquit, & quid sit
 māducare corpus eius, & sanguinē bibere. [Et q mā-
 ducat meam carnem, & bibit meum sanguinē, in me
 manet, & ego in eo.] Hoc ē ergo māducare illā escā
 & illum bibere potum, in Christo manere, & illū ma-
 nentē in se bibere. At per hoc qui non manet in Chri-
 sto, & in quō non manet Christus, proculdubio nec
 manducat spiritaliter eius carnem, licet carnaliter &
 uisibiliter premat dentibus sacramētum corporis &
 sanguinis Christi, sed magis tantæ rei sacramentum
 ad iudiciū sibi manducat & bibit, qui immūds præ-
 sumpsit ad Christi accedere sacramēta, quæ alius ne-
 mo digne sumit, nisi qui mundus est, de quibus dicitur:
 Beati mūdo corde, qm̄ ipsi deum uidebūt. [Sicut
 me misit (inquit) uiuēs patēr, & ego uiuo propter pa-
 trē. Et qui māducat me, & ipse uiuet propter me.]
 Non enim filius participatione patris fit melior, quā
 natus est æqualis: sicut participatione filij, per unita-
 tem corporis eius & sanguinis, qd̄ illa māducatio p̄

Matth 5.

ratioꝝ significat, efficit nos meliores. **Viuiumus ergo** nos, propter ipsum manducantes eum, id est, per ipsum accipientes æternam uitam, quam non habebamus ex nobis. **Viuit autē ipse** propter patrem missus ab eo, quia semetipsum exinanitiuit, factus obediens usque ad lignum crucis. [Sicut me misit uiuēs pater, & ego uiuio propter patrem. Et qui manducat me, & ipse uiuit propter me.] Ac si diceret: **Vt** uiuam propter patrem, id est, ad illum tanquam ad maiorem referam uitā meam, exinanitio mea fecit, in qua me misit, **Vt** autem quisquam uiuat propter me, participatio facit, quia manducat me. **Ego** itaque humiliatus uiuio propter patrem, ille rectus uiuit propter me. **Non** de eadem natura dixit, qua semper est æqualis patri, sed de ea, in qua minor factus est patre: de qua etiam superius dixit: Sicut pater habet uitam in semetipso, ita dedit filio uitā habere in semetipso. i. genuit filium uitā habentem in semetipso. **Hic est panis qui de celo descendit**, ut illum manducando uiuamus, quia æternā uitam ex nobis habere non possumus. **Non sicut māducauerunt (inquit) patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hūc panem, uiuet in æternū.**] Quod ergo illi mortui sunt, ita uult intelligi, ut nō uiuāt in æternū. **Nā** temporaliter pfecto & hi morientur, qui Christum manducant: sed uiuunt in æternum, quia Christus est uitæ æternæ signū. **Qui manducat & bibit, hoc est, si manet & manetur, si habitat & inhabitatur, si hæret ut non deseratur.** **Hoc** ergo nos docuit & admonuit mysticis uerbis, ut simus in eius corpore sub ipso capite in mēbris eius, edentes carnē eius, nō relinquentes unitatem eius. **Sed** qui aderant plures, nō intelligēdo scandalizati sunt. **Nō** em̄ cogit

Johan. 5

rabant hæc audiendo, nisi carnē, quod ipsi erāt. **Apo**
stolus autē dicit, & uerum dicit: **Sapere** secundum car
 nem, mors est. **Carnē** suam dicit nobis dominus mā- **Roma. 8**
 ducare, & sapere tamen secundum carnem mors est,
 Cum de carne sua dicat, quia cibus est uitæ æternæ, er
 go nec carnem debemus sapere secundum carnem,
 sicut in his uerbis. **Multi itaq; audientes, nō ex**
inimicis, sed ex discipulis eius, dixerunt: Durus
est hic sermo, quis potest eū audire?] Si discipuli du
 rum habuerunt istum sermonem, quid inimici: Et ta
 men sic oportebat ut diceretur, quod non ab hominī
 bus intelligeretur. Secretum dei intentos debet face
 re, non aduersos. Isti autē cito defecerunt, talia loquē
 te dño Iesu Christo, non crediderūt aliquid magnū
 dicentem, & uerbis illis aliquā gratiam cooperātem:
 sed prout uoluerunt, ita intellexerunt, & more homi
 num, quasi q̄ apud eos erat Iesus, hoc disponeret, car
 nem, qua indurum erat uerbum, ueluti concisam dis
 tribuere credentibus in se. **Durus est, inquit, sermo,**
quis potest eum audire? Sciens autē Iesus apud
semetipsum, quia murmurabāt discipuli eius de eo.
 Sic enim apud se ista dixerunt, ut ab illo non audirē
 tur: sed ille qui eos nouerat in seipsis, audiēs apud se
 metipsum respondit, & ait: **Hoc uos scādalisat?**
 Quia dixi, carnem meam do uobis māducare, & san
 guinem meum bibere, hoc uos nempē scandalizat.
Sic ergo uideritis filiū hominis ascenden
tem, ubi erat prius. Quid est hoc? Hic soluit quod
 illos mouerat, hinc eruet unde fuerant scandalizati,
 hinc plane uidebitur quod non intellexerunt. Illi em̄
 putauerunt illum erogaturum corpus suum, ille autē
 se dixit ascensus in cælum, utiq; integrum. [Cum uē

deritis filiū hominis ascendente, ubi erat prius,] certe uel tunc uidebitis, quia nō eo modo, quo putatis, erogat corpus suum: certe uel tūc intelligeris, q̄a gratia eius nō consumitur morsibus. In his uerbis perspicue intelligitur, Christum esse unam personā, dū dixit filium hominis esse prius in cælo. In terra loquebatur, in cælo se esse dicebat. Quod pertinet, nisi ut intelligamus unam personā esse Christum deū & hominē, nō duas? ne fides nostra sit quaternitas, nō trinitas. Christus ergo unus ē, uerbū, anima, caro: unus Christus, filius dei, & filius hoīs. Vnus Christus filius dei semper, filius hoīs ex tempore. Tñ unus Christus secundū unitatem p̄sonæ in cælo erat, q̄i in terra loquebatur. Sic erat filius hoīs in cælo, quō filius dei erat in terra: filius dei in terra, in suscepta carne: filius hoīs in cælo, in unitate personæ. Quod mox latius exponit, quid intersit inter sp̄m & carnē, & qd̄ inter carnaliter Christum manducare uelle, uel spiritaliter accipere. Ait em̄: **Spiritus est qui uiuificat, caro nō prodest quicquam.** Paulo ante dixit, Nisi manducaueritis carnem filij hoīs, & biberitis eius sanguinē, non habebitis uitam in uobis:] & mō dicit: [Caro nō prodest quicquā] . i. si carnaliter uultis intelligere quę dico. [Caro nō prodest quicquā] si sic carnem intelligitis manducandā, sicut alium cibum, sicut carnes q̄ emunt̄ in macellis. [Spiritus ergo est q̄ uiuificat,] per sp̄m̄ prodest caro, quæ per se ipsam non prodest: quia lit̄a occidit, sp̄s autem uiuificat. Nā p̄ carnem sp̄s aliquid p̄ salute nostra egit. Caro uas fuit, quod habebat, perquā spiritus saluauit nos, utens organo carnis ad salutem humani generis: q̄a diabolus uidebat̄ serpente quasi organo, ad

1. Corin. 3°

subuersionē primi parentis nostri. [Spiritus est qui uiuificat, caro autē nō prodest quicquā. sicut illi intellexerunt carnem, non sicut ego do ad manducandū meam carnē. Proinde: Verba (inquit) quæ ego locutus sum uobis, spūs et uita sunt. Diximus em̄ hoc dñm cōmendasse in mādicatione cārnis suę, & potatiōe sanguinis sui, ut in illo maneamus, & ipse in nobis. Manemus autē in illo, cum sumus membra eius: manet autē ipse in nobis, cum sumus templū eius. Ut autem simus membra eius, unitas nos compaginat: ut cōpaginet unitas, quid facit, nisi charitas dei? Vñ Apostolus: Charitas, inquit, dei diffusa est in cordibus nostris per spm̄ sanctum, qui datus est nobis. Ergo spūs est, qui uiuificat: spūs em̄ facit uiua mēbra. Nec uiua mēbra spiritus facit, nisi quæ in corpore, qđ uegetat ipse spiritus, inuenit. Nam spūs qui est in te o hō, quo cōstas ut hō sis, nūquid uiuificat membrū, quod separatum inuenerit à carne tuā? Spiritum tuū dico animā tuā. Anima tua nō uiuificat, nisi membra quæ sunt in carne tua: unum si tollis, iam ex anima tua non uiuificatur, quia unitati corporis tui nō copulatur. Hæc dicuntur, ut amemus unitatē, & tē meam separationē. Nihil em̄ sic debet formidare Christianus, q̄ separari à corpore Christi. Si em̄ separatur à corpore Christi, non est membrum eius: si nō est membrū eius, non uegetatur spiritu eius. Quis q̄ autem (inquit Apostolus) spiritū Christi non habet, hic non est eius [Spiritus ergo est qui uiuificat, caro non prodest quicquā. Verba quæ ego locutus sum uobis, spūs & uita sunt.] Quid est spūs & uita sunt? Spiritualiter intelligēda sunt. Si ergo intellexisti spiritaliter, spūs & uita tibi sunt: si intellexisti carnaliter, etiā

Roma. 8

fic illa spūs & uita sunt, sed tibi non sunt d̄ hō, qui spiritaliter ea non intelligis, nec fide ea uenērari nosti.

Sed sunt quidā in uobis qui non credunt.

Grate. 7. se
cūdam se
p̄uaginta

Et ideo nō intelligūt, quia nō credunt. Propheta em̄ dixit: Nisi credideritis, non intelligeris. Per fidem em̄ pulamur, p̄ intellectu uiuificamur. Prius hāreamus per fidem, ut sic post uiuificemur p̄ intellectu. Sciebat em̄ ab initio Iesus, qui essent credentes, et quis traditurus esset eum. Nā ibi ludas erat inter eos qui scādalizātū sunt, quē Christus nō siluit, nec aperte ostendit: ut omnes timerent, quāuis unus periret. Sed posteaquam dixit, & distinxit credētes à nō credētibz, expressit causam quare non credāt.

Propterea dixi uobis (inquit) q̄ nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a patre meo.

Dabitur em̄ a patre credentibus fides, ut nemo gloriatur in fide sua, quā à se nō est, quasi propria, sed à deo data, quasi grata. Et hoc multi discipulorū eius abierunt retro, et iā non cum illo ambulabant. Abierunt retro, nō post Christū, sed post sātānam. Isti autē sic redierūt retro, quō prācisi à corpore Christi, nec ultra redeūtes ad eū, quia fixi fideliter in corpore eius nō fuerunt: & hi nō pauci, sed multi.

Audiamus ergo quod ad paucos dixerit, q̄ remanserunt. Dixit ergo Iesus ad duodecim: Nunquid et vos uultis abire? Non discessit tunc ludas, sed quia remanebat cum dño, iā non apparebat, postea manifestatus est. Respondit Petrus, p̄ om̄ibz, unus, p̄ multis, unitas, p̄ uniuersis. Ait em̄ Euangēlista: Respondit ergo ei Simon Petrus: Dñe, ad quē ibimus? Quasi dicat: Repellis nos à te, da nobis alter, similē te, ad quē ibimus, si te relinqm̄?

Si a te recedimus, ad quem ibimus? Verba uita
aeterna habes. Videte quemadmodum Petrus dat
 te dno, recreante spu sancto intellexit. Vnde, nisi ga
 credidit uerba uita aeterna? Vitam em aeterna habes
 in ministracione corporis & sanguinis tui. Et nos
credimus & cognouimus. No dixit: Nos cogno
 uimus & credim, sed credimus & cognouimus. Cre
 dimus enim ut cognosceremus. Nam si prius cogno
 scere, & deinde credere uellemus, nec cognoscere nec
 credere ualeremus. Quid credimus, uel qd cognoui
 mus? Quia tu es Christus filius dei. Id est, id
 ipsa uita uita aeterna tu es, & no das in carne & san
 guine tuo, nisi quod es. Respondit Iesus: Nonne
ego uos duodecim elegi, & unus er uobis di
abolus est. Dicebat aut de Iuda Simonis
 Scariothis. Hic em erat eum traditurus, cu esset unus
 ex duodecim. ¶ Unus ex duodecim erat, non fide, sed
 numero: no ueritate, sed simulatioe. Sed quo intelli
 gendu e. Nonne ego uos duodecim elegi, du ille unus
 .i. filius diaboli dr esse, nisi quia aliter electi sunt illi
 undecim, aliter & ille unus? Electi sunt illi ut mane
 rent in Christo, & ut sonus illorum exiret per orbem
 terrarum: electus est ille unus, ut dispesatio diuinæ mi
 sericordiae in salute humani generis impleretur per
 eum: unde bonitas dei bene utitur malitia eius. Sicut
 in uenditione Ioseph bn usus est deus malitia fratru,
 ut ex opere malo illoru, bonitas dei ostederet in salu
 tem multoru: sic malu Iudae in bonum uersum est no
 stru. Quod facit malus, male utedo bonis dei, sibi noc
 er, no bonitate dei destruere poterit. Quare duode
 cim elegit Chrs: Duodenarius numerus sacratu est.
 No em, ga periit inde unus, ideo illius numeri honor

ademptus est, nam in loco pereuntis alius subrogatus ē. Māsit numerus cōsecratus, numerus duodenarius: quia per uniuersum orbem, hoc est, per quatuor cardines mundi trinitatem fuerāt annūciaturi. Ideo quaterni electi sunt, ut sancta trinitas p̄ quatuor partes orbis pr̄dicāteretur. Nā & annus duodenario numero currit, & ordo signorū in cælis, per quē sol & luna currere noscuntur, duodenario numero distinguitur. Ideo hoc numero primos pr̄dicatores dominus Christus direxit in mundum. Nec numerus Iuda per eunte uiolatus est, sed alius eius loco subrogatus, de cuius numeri sacratissima significatione ipse Christus in euangelio ait, de excellētissima sanctorum gloria: **Cum autem sederit filius hominis in sede maiestatis suæ, sedebitis & uos super sedes duodecim, iudicātes duodecim tribus Israel.**

Matth. 19

DOMINICA PALMARUM Matthæi. XXI.

In illo tempore Cum appropinquassent Hierosolymis, & uenissent Bethphage. Et reliqua.

Cum appropinquassent, dñs uidelicet & apostoli illius Hierosolymis, tendebat Iesus ad passionem, quia iam instabat tempus passionis suę. Quinque siquidem dies ante paschalem festiuitatem, uenit cū turba multa in Ierusalē. Post hanc autē uicem nō recessit inde, donec ibi pateretur & ibi resurgeret. **Ad montem oliueti.** Mons oliueti non longe ab Ierusalē erat, sed distat (sicut in libro antiquorū inuenimus)